

اهمیت تشکیل پرونده شخصیت برای بزهکاران مبتلا به اختلال روان شناختی

آرمیندخت احمدی

کارشناس ارشد روان سنجی و دانشجوی دوره دکتری روان شناسی کودکان استثنایی (دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران)، اداره کل پزشکی قانونی استان تهران

دکترسید مهدی صابری

متخصص روان پزشکی، عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات پزشکی قانونی، سازمان پزشکی قانونی کشور

دکتر جابر قره داغی

متخصص پزشکی قانونی، عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات پزشکی قانونی، سازمان پزشکی قانونی کشور

مریم افشاری

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، اداره کل پزشکی قانونی استان تهران

سمیه علایی

اداره کل پزشکی قانونی استان تهران

چکیده

با توجه به منحصر بودن این ویژگی های شخصیتی در افراد مختلف و به خصوص مجرمین و از سوی دیگر با در نظر گرفتن تأثیر عوامل مختلف در تشکیل فعل بزه که شخصیت مجرمانه از عوامل مهم آن تلقی شده است؛ متخصصان و دست اندرکاران عدالت کیفری را به مطالعه و بررسی پرونده های قضایی بزهکاران و مجرمان وادار نموده. امروزه شناخت ویژگی های روان شناختی مجرمانه، نقش به سزایی در محاکمات قضائی دارد. چه اینکه قاضی کیفری برخلاف قاضی مدنی (حقوقی) لازم است از خصوصیات متهم اطلاع کافی داشته باشد تا بتواند در کنار پروندهی جنایی به بررسی پروندهی شخصیت بپردازد و حکم مناسب صادر نماید. پرونده شخصیت از دستاوردهای جرم‌شناسی است، که متشکل از مجموعه اطلاعات شخصی و خانوادگی مجرمان است که در دستگاه قضایی تشکیل می‌شود و هدف آن دستیابی به اهداف مجازات‌ها و به‌علاوه فردی کردن (تطبيق اعمال مجازات بر شخصیت و ویژگی های روان شناختی افراد به خصوص مبتلایان به اختلال روان شناختی) است. تحقیق حاضر از نوع مروری برحسب لزوم تشکیل پرونده شخصیت، در مراحل تحقیقات مقدماتی، محاکمه، فرآیند اجرای حکم با در نظر داشتن نقش شخصیت و ویژگی های روان شناختی بزهکار به منظور توسعه دادرسی اطفال و جایگاه ویژه آن در نظام کیفری جمهوری اسلامی ایران و در قلمرو دادرسی اختصاصی اطفال و نیز معاینات پزشکی قانونی کشور تنظیم شده است. در نتیجه با توجه به قانون جدید آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ که در دو ماده قانونی لزوم تشکیل پرونده شخصیت در کنار پرونده کیفری را پیش بینی کرده است و این الزام قانونی اخیراً برای مراجع قضایی اعم از دادسراهای عمومی و انقلاب و نیز دادگاه های اطفال مقرر شده و از طرف دیگر تا کنون در فرآیند کیفری ایران و رویه قضایی جاری سابقه نداشته است، لزوم تهیه پرونده شخصیت مختص بزهکاران به خصوص بزهکاران مبتلا به اختلال روان شناختی احساس شد.

واژگان کلیدی: پرونده شخصیت، بزهکار، اختلال روان شناختی، سنجش روان شناختی